

Vibrio foetus может быть сравнительно легко обнаружен как путем микроскопического исследования, так при помощи выращивания. Быстрое проведение исследования (в течение 24—48 часов от аборта) весьма важно, так как в зараженном материале *Vibrio foetus* скоро гибнет и подвергается распаду.

Выделенные из содержимого желудка выкинутого зародыша *Vibrio foetus* растут на обыкновенном мясо-пептонном агаре с добавкой крови, хотя при последующих пересевах выше упомянутые микробы не растут на этой среде. При пересевах *Vibrio foetus* из одной среды на другую автор с успехом пользовался субстратом, приготовленным из куриного яйца, свернутого после предварительного смешания с обезжиренным молоком, или бульоном с 2% глюкозой после выкипания с добавлением 10% дефибрированной крови.

STEFAN STĘPKOWSKI

NOTES ON DIAGNOSIS OF VIBRIOSIS OF CATTLE

Summary

The microscopic and bacteriological examination of the aborted foetus is, according to the author, of great help in the diagnosis of *Vibrio foetus* infection in cattle.

Due to the quick desintegration of *V. foetus* in pathological material it is important to make this examination very early, in any instance not later than 24—48 hours after the abortion.

It is possible by first isolation to obtain good growth of *V. foetus* on the blood-agar.

The culture can be propagated without difficulty on the egg-milk solid medium or on the medium, obtained by heating to boiling point the mixture of glucose — broth with 10% defibrinated blood.

CZESŁAW KUREK, MIROŚLAW KANICKI

Enzootyczne zapalenie płuc u świń w zespole tuczarni

Z Zakładu Chorób Świń PIW w Puławach
Kierownik: Dr HENRYK JANOWSKI

Tematem niniejszego doniesienia jest przypadek masowego zachorowania świń w tuczarniach CZTP, przebiegającego z dużą śmiertelnością oraz próba ustalenia jego przyczyny. Schorzenie miało przebieg następujący:

Dnia 12.IX.53 r. przeszczepiono niezjadliwą kulturą różycową wg Stauba 773 świń wagi 50—80 kg w tuczarni S i 728 świń wagi 20—30 kg w tuczarni kwarantannowej Ch. Większość świń w tuczarni S trzymana była na okólnikach, świnię w tuczarni Ch przebywały w chlewniach krytych. Kondycja i stan zdrowotny świń w chwili szczepień były dobre. Termometrowanie kilkunastu sztuk kaszlących nie wykazało u żadnej z nich podwyższonej temperatury ciała. Występujący kaszel przypisano więc specyficznym warunkom glebowym, na które składała się wielka lotność silnie wysuszonej w tym czasie glinki lessowej, stanowiącej strukturę glebową danej okolicy. Wywiadem ustalono, że na tamtejszym terenie panuje grypa świń i to zarówno w gospodarstwach indywidualnych jak i w tuczarniach. Po 5 tygodniach od wykonania szczepień zachorowała znaczna ilość świń wśród objawów i okoliczności, które następczyły duże trudności diagnostyczne. W związku z tym przeprowadzono dokładny wywiad, badanie kliniczne oraz badania bakteriologiczne i biologiczne materiału sekcyjnego z poddanych ubojowi chorych świń.

Wywiad. Ustalono, że dnia 17.IX.53 r., a więc 5 dni po wykonaniu szczepień przewieziono z tuczarni kwarantannowej Ch 320 szt. świń do tuczarni S. Przeznaczone do transportu świnię nie zdradzały żadnych objawów choro-

bowych, ani też reakcji poszczepiennych. Zwierzęta transportowano samochodami ciężarowymi; odległość między poszczególnymi tuczarniami wynosiła 4—5 km. W tuczarni S przywiezione świnię umieszczono tuż obok świń miejscowych i częściowo razem z nimi. Pierwsze przypadki zachorowania zanotowano u sztuk przywiezionych w 6—7 dni po transporcie. Schorzenie miało krótki przebieg i objawiało się następująco: posmutnienie, mierne łaknienie, napadowy silny kaszel. Skóra o wyglądzie matowym, włos nastroszony, spojówki blade z surowiczoro-pnym wypływem. Ciężota wewnętrzna utrzymywała się przeważnie w granicach normy, tylko u pewnej ilości świń dochodziła do $+40,5^{\circ}$ C. U niektórych świń chorych zaobserwowano silną biegunkę, niejednokrotnie z domieszką krwi w kale, chwiejność zadu i podkasany brzuch, u wielu sztuk również silny i wilgotny kaszel i mierne łaknienie. Objawy te trwały 4—5 dni, po czym świnię poddawano ubojowi *in extremis*. Łącznie w czasie około 3 miesięcy poddano ubojowi w tuczarni S i B 281 świń przywiezionych i 40 świń miejscowych z tuczarni S. Te ostatnie zaczęły chorować wśród podobnych objawów kilka dni później od pierwszych przypadków zachorowań świń wstawionych. W tuczarni B, gdzie świnię miejscowe były w osobnych chlewniach oddalonych o kilkadziesiąt metrów od pomieszczeń, w których ulokowano świnię z tuczarni Ch, wypadków zachorowań nie stwierdzono. Zmiany sekcyjne*). U 8 świń podda-

*) Podany układ zmian sekcyjnych nie odzwierciedlający dokładnie zmian u poszczególnych sztuk, wzięto z protokołu komisijnego badania tuczarni.

nych ubojowi stwierdzono sekcyjnie nieżyłowe i nieżyłowo-ropne zmiany w płucach; sprawą zapalną były dotknięte płaty szczytowe, sercowe a częściowo także podstawowe. Stwierdzono zrąsty osierdzia z nasierdziem w 1 przypadku, wybroczyny pod opłucną płucną w 2 przypadkach, ostry nieżyt błony śluzowej żołądka w 2 przypadkach, obrzęk i rozpulchnienie błony śluzowej prostonicy pokrytej dużą ilością śluzu i wybroczyn punkcikowatych w 4 przypadkach, punkcikowate wybroczyny błony śluzowej w jelitach grubych w 1 przypadku, liczne wybroczyny podtorebkowe nerek w 2 przypadkach, plamiste wybroczyny w miedniczkach nerkowych w 1 przyp., ogniska krwotoczne na brzegach śledziony w 2 przyp oraz wybroczyny błony śluzowej pęcherza moczowego w 2 przyp. Dwie sekcjonowane sztuki pochodziły z tuczarni kwarantannowej Ch z grupy wstawionej po dniu 17.IX.53 r.

Badanie bakteriologiczne. Badanie bakteriologiczne narządów wewnętrznych świń poddanych ubojowi wykazało obecność niespecyficznej, tlenowej flory bakteryjnej. W jednym przypadku izolowano z padłej myszki zakażonej rozcierem narządów — gramoujemne pałeczki rozpoznane jako *pasteurelle*. Na podstawie objawów klinicznych i zmian sekcyjnych można było podejrzewać: pomór świń, grypę świń, grypę świń powikłaną pomorem i wirusowe zapalenie płuc (Bettsà V.P.P.).

Badanie biologiczne. Dla wykluczenia pomoru świń przeprowadzono badanie biologiczne na świnich. W tym celu przesącem z rozartych narządów wewnętrznych najsilniej zmienionych krwotocznie, zakażono (5 ml/szt.) 2 świnie wagi ca 40 kg. Sztuka kontrolna otrzymała równocześnie surowicę p/pomorową w ilości 1 ml na 1 kg wagi. Trzytygodniowa obserwacja nie wykazała żadnych odchyłań od normy, co wskazywało na możliwość wykluczenia podejrzenia pomoru świń. Po tym czasie świnie te zakażono wirusem pomoru świń, na który sztuka kontrolna nie zareagowała, druga natomiast okazała się wrażliwa i padła.

Doświadczeń w kierunku izolacji wirusa grypy względnie wirusa zapalenia płuc jak również eksperymentalnego wywołania tych schorzeń na drodze sztucznego zakażenia nie przeprowadzono, z powodu braku odpowiednich warunków.

O m ó w i e n i e. Całość przedstawionego materiału epizootologicznego, klinicznego i sekcyjnego nasuwała podejrzenie pomoru świń, który został jednak wykluczony na podstawie odczynu biologicznego. Za grypą świń przemawiała sezonowość schorzenia, przypadającego na miesiące jesienne i zimowe, typowe objawy kliniczne, procent śmiertelności 38, 46 dla świń młodych wagi 20—30 kg, a 5,1 dla świń dorosłych wagi 50—80 kg oraz zmiany w płucach, które

mogły być również spowodowane innym, pneumotropowym wirusem.

Na uwagę zasługuje zaraźliwy charakter schorzenia zaznaczony jego przejściem na świnie dorosłe, które zaczęły chorować po bezpośrednim zetknięciu ze świniami przywiezionymi z tuczarni Ch. Stwierdzone na sekcji zmiany krwotoczne upodabniające schorzenie do zmian pomorowych, wskazują na prawdopodobieństwo przebiegu schorzenia w postaci posocznicy. Ze względu jednak na fakt, że zarówno wirus grypy jak i wirus zapalenia płuc u świń, jako wirusy pneumotropowe, nie powodują zwykle wirusonii (Shope), jest możliwe, że czynnikiem odpowiedzialnym za septyczny obraz sekcyjny mógł być inny drobnoustroj jak np. pałeczka hemoglobinafilna. Fakt nie stwierdzenia tej pałeczki tłumaczyć można krótkim okresem wegetacji tego drobnoustroju w materiale patologicznym, z czym związane są trudności jego izolacji.

Nieco podobne obserwacje odnośnie kilku epizooji grypy, w przebiegu których zmiany anatomo-patologiczne dawały obraz pomoru świń poczynił Łosiński (1950), który spostrzeżenia swe odniósł do grypy powikłanej pomorem.

Nagle wystąpienie schorzenia można tłumaczyć tym, że okres narastania odporności po czynnych szczepieniach p-różycowych, w czasie którego świnie transportowano, nowe środowisko, predylekcyjna pora roku, jakość gleby — były momentami uaktywniającymi czynnik zakaźny, który mógł utrzymywać się w formie utajonej w organizmie zwierzęcia. Warunki, które przyczyniły się do wybuchu schorzenia, głównie zaś transport w okresie narastania odporności czynnej, miały niewątpliwie wpływ na ostrzejszy przebieg epizooji w porównaniu ze sporadycznymi wypadkami podobnych zachorowań świń w tuczarni Ch, do której świnie wstawiono w terminie późniejszym. Schorzenie na terenie wymienionych tuczarni wygasło samoistnie bez stosowania specjalnych zabiegów leczniczych o charakterze masowym.

W n i o s k i

1. Okres narastania odporności w następstwie szczepień czynnych jest predylekcyjnym momentem do wybuchu i zaostrzenia się ukrytych procesów chorobowych. W przypadku szczepień kulturą Stauba wynosi on u świń 2—3 tygodnie, w którym to czasie wszelkie nagłe zmiany w dotychczasowych warunkach bytowych świń mogą być punktem wyjścia poważnych strat hodowlanych. Na specjalne podkreślenie zasługuje wpływ transportu.

2. W przebiegu masowych schorzeń płuc u świń przy ciężkich objawach klinicznych

i licznych upadkach, mogą występować zmiany anatomo-patologiczne podobne do zmian pomorowych.

Piśmiennictwo

1) Blakemore F. — Swine influenza. XIV Międzynar. Kongres Wet 1949 2) Hjare, Bakos K., Nordberg B. K. — ibidem 3) Масек — CCV nr 16, roczn II-1947. 4) Łosiński T. — Med. Wet. s. 345 1948. 5) Łosiński T. — Med. Wet s. 463, 1950. 6) Ridala V. — Vet. Estonienne 14/4: 129—142. 1938 (Biol. Abstr. vol. 14 nr 3, 1940, nr 5190). 7) Goerttler V., Richter W. — Vet. Med. nr 2, 1954. 8) Schroder W. — Tierärztl. Umschau n 7/8, 1954.

транспортированные не были, но болеть начали в несколько дней от первых заболеваний среди транспортированных свиней. У больных штук наблюдалось тяжелое воспаление легких, а при вскрытии патологоанатомические изменения уподоблялись к чуме свиней. Чуме свиней исключено биологической пробой.

CZESŁAW KUREK, MIROŚLAW KANICKI

A CASE OF ENZOOTIC PNEUMONIA OF PIGS

Ч. КУРЕК и М. КАНИЦКИ

ЭНЗООТИЧЕСКОЕ ВОСПАЛЕНИЕ ЛЕГКИХ У СВИНЕЙ В ОТКОРМОЧНОМ ПУНКТЕ

Содержание

Описан случай вспышки энзоотического воспаления легких у свиней. Заболевание началось в 6—7 дней после транспорта, который имел место 5 дня от времени прививок неядовитой культурой методом Штоба. В период 3 месяцев пало 281 штук свиней весом 20—30 кг. (38,46%) и 40 штук свиней взрослого возраста весом 50—80 кг. (5,1%). Свиньи взрослого возраста

Authors observed a case of enzootic pneumonia of pigs in a farm. The disease began 6—7 days after arrival of a new transport of young pigs previously vaccinated against erysipelas suis (according to Staub). Vaccination was performed 5 days before transport. The first signs of the disease and fatal cases were observed among young new transported animals. Indigenous animals became ill after few days. The rate of mortality during 3 month observation was 281 (38,46%) among young (20—30 kg weight) and 40 (5,1%) old (50—80 kg weight) animals. Clinically, pneumonia was a dominant symptom. Cross pathology examination showed some resemblance to symptoms observed in hog cholera. Exclusion of hog cholera suspicion was perform by the use of a biological test.

T. DĄBROWSKI, L. MERESTA

Listereloza owiec

Wojewódzki Zakład Higieny Weterynaryjnej w Lublinie
Kierownik: dr TADEUSZ DĄBROWSKI

Coraz częstsze doniesienia w literaturze zagranicznej o stwierdzeniu sporadycznych przypadków i enzootii listerelozy wśród zwierząt hodowlanych i pactwa domowego, skłoniły nas do ogłoszenia przypadku listerelozy owiec, jaki zdarzył się w listopadzie 1952 roku w PGR Siary, pow. Gorlice.

Do badań bakteriologicznych otrzymaliśmy jedną padłą owcę z doniesieniem o wybuchu enzootii wśród owiec i padnięciu kilku sztuk. Zbyt szczupłe dane kliniczne i epizootiologiczne sugerowały chorobę zakaźną i zaraźliwą dotyczącą narządów oddechowych i układu nerwowego. Przeprowadzona sekcja wykazała oprócz znacznego wychudzenia krupowe zapalenie płuc oraz obfity wysięk surowiczowo-włóknikowy z nozdrzy. W kale stwierdzono bardzo liczne jaja i żywe niczenie płucne i jelitowe. W wysiewach z chorobowo zmienionych części płuc, wycieku z nosa, śledziony, wątroby i krwi wyosobniono pałeczki gramododatnie, które na podstawie dalszych badań określono jako *Listerella monocytogenes*. W preparatach z hodowli bulionowych listerelę układały się często w kształcie litery V, a z hodowli agarowych wyglądały jako polimorficzne lekko powyginane, przecinkowate z rzadka układające się parami. Na bulionie występowało lekkie zmętnienie; po kilku dniach tworzył się osad, który po wstrząśnięciu próbówki unosił się

pod postacią warkocza. Na agarze zwykłym kolonie wielkości 0,4—0,5 mikrona miały powierzchnię gładką, o brzegach równych. Brzeg kolonii po 5 dniach stawał się falisty, powierzchnia zaś nierówna. Na agarze z krwią występowała hemoliza wąsko strefowa typu beta. Mleko lakmusowe ulegało lekkiemu ścięciu, żelatyna nie ulegała rozpuszczeniu. Indol minus, H₂S minus, MR plus, VP minus, katalaza plus. Na agarze półpłynnym w hodowli 48—72 godzinnej stwierdzono wyraźny ruch. *Listerella monocytogenes* rozbudowywała bez tworzenia gazu glukozę, sacharozę, fruktozę, sorbitol, galaktozę, ksylozę, trehalozę, maltozę, dulcytol, ramnozę, dekstrynę, salicynę i eskulinę, nie rozbudowywała mannitolu, arabinozy i glicerolu. Reakcja wątpliwa wystąpiła z laktozą, rafinozą i inozytolem.

Jako zwierząt doświadczalnych użyto króliki, świnki morskie i białe myszy. Przy dospojówkowym zakażeniu królików zarówno hodowlą bulionową kilkudniową jak i 24-godzinną nie udało się wywołać zapalenia spojówek, natomiast po wprowadzeniu królikom zarazków dożylnie występowała monocytoma po 7 dniach (27% monocytów). Świnki morskie zakażone podskórnie hodowlą 24-godzinną (dawka 3 miliony zarazków) — nie padały, zaś dootrzewnowo